

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber dissencionum archiepiscopi Coloniensis et Capituli Paderbornensis

Dietrich <von Engelsheim>

Münster, [1893-1897]

12. De concordia episcopi Coloniensis et Montensis et minis domini
Coloniensis tunc inferendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54427](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54427)

inigit, sic quod ipse vel aliquis fratrum suorum, Otto, tunc electus episcopus Bremensis, aut Ericus, episcopus Osnaburgensis, deberet se de ecclesia Paderbornensi et capitulo intromittere, eandem ecclesiam et capitulum defendere, proloqui et tueri; quod ita usque ad finem cause semper permansit. Ab illo etiam tempore, dum dicta dissensio oriebatur, rexit nobilis dominus Otto de Lippia districtum Lippensem usque ad exitum vite, claudens eandem vitam sub annis domini M^oCCCCXXXIII 1434 in mense Septembri, cuius familiarissimus consiliarius fuit dictus dominus decanus. Qui propter dictam causam erat ratione confederationis inite inter capitulum eum et suos heredes erat monitus et requisitus; quibus consideratis sine mora se submisit, velle dicte confederationi obtemperare¹⁾ cum auxilio opportuno. Sic quod illis aliquoties et sepius domino archiepiscopo detectis et perpensis non ex benevolentia dimisit, quod violenter nichil attemptavit, sed bene elicere potuit, exitum bonum recipere id non velle, sed id in deteriora commutari posse, verisimilius esse presumpsum.

Reverendissimi in Christo patres domini Conradus 12. de Rinecke, archiepiscopus Moguntinus, et Olricus de Mandirscheit, archiepiscopus Treverensis, videntes, diversas dissensiones domino Coloniensi imminere, — extimo²⁾ subordinati³⁾, — certam diem placiti domino Coloniensi et duci Montensi memorato, maxime discordantibus, ad civitatem Coloniensem indixerant, ubi dominus Montensis dominum decanum tamquam ipsius consiliarium invitavit. Qui ibidem ad sui domini postulationem venerat. Dominis igitur ibidem premissis Moguntino et Treverensi, Coloniensi et duce Montensi personaliter consti-

¹⁾ beiständig sein. ²⁾ = existimo. ³⁾ heimlich dazu verordnet.

tutis, et multis mediis pro compositione amicabili faci-
 enda inter dominos Coloniensem et ducem Montensem
 quesitis, ob timorem, que ecclesie Paderbornensi vere-
 batur et verisimiliter imminere ex eorum compositione
 poterant, idem dominus decanus per tres dies talem
 compositionem industriose suspendit, a quo indignati-
 onem omnium archiepiscoporum ibi existentium¹⁾ intro-
 iebat. Tandem prefatis dominis seriose instantibus et
 recedere non volentibus, ipsi erant amicabiliter ibidem
 complanati et compositi. Quam compositionem dominus
 archiepiscopus Moguntinus tunc ibidem in domo „To dem
 Valliensteyn“ valde ornate cum maxima solempnitate
 in presentia multorum comitum, nobilium, militarium,
 ultra mille hominum edixerat sub annis domini
 1434 M^oCCCCXXXIII die proxima epiphanie domini. Domi-
 nus^{7/1} vero Coloniensis cum dicto domino Montensi con-
 cordatus, et domino Ottone de Lippia mortuo, quos,
 extimo²⁾ verebatur, prout merito verendi fuerant, tunc
 statim permisit, fieri diversas invasiones tam per suos,
 quam alienos dominis de capitulo et suis; et si aliqua
 de castro Dringenberg aut Nienhus ipsis inferebantur, scire
 noluit. Sic domino decano oves, boves, insuper et pecora
 campi in Ettelen rapiebantur et deducebantur; cui tunc
 diversas minas inferebat et inferri procuravit, aliquando
 ipsum ad Renum proicere³⁾, aliquando arenis infodere,
 aliquando mancipare⁴⁾ volens; que omnia nomine sue
 ecclesie patienter tolleravit. Instetitque sic apud pro-
 consules civitatis Paderbornensis, ut ipsum decanum,
 Henricum de Driburg et Stephanum de Malsburg,
 canonicos capitulares, in civitate Paderbornensi capere
 et deportare posset. Quod libertate et fidelitate inspecta

¹⁾ gegenwärtig sein. ²⁾ für existimo. ³⁾ für proicere.
⁴⁾ gefänglich annehmen.

permittere renuerunt, in hoc, ut sepe consueverunt, stabiles et fideles permanentes, nullo modo hoc annuere volentes.

Tunc temporis obtinuit Henricus Stapel castrum Nienhuss tamquam officialis, et dominus commisit castrum Dringenberge Johanni Spegel; et dicto domino Ottone Lippensi mortuo, domino Coloniensi ibi protutore postulato, ibi dapiferum Johannem de Molenbeke, quem dictus dominus Otto, nec pater ipsius nunquam dilexerant, instituerat ad capituli ultionem. Qui tunc nunquam directis gressibus¹⁾ dominos de capitulo inspexerunt et raro vel nunquam quitquam boni pro ipsis disposuerunt. Quales tunc murmurationes, subordinaciones,²⁾ promissiones, corruptiones, detractiones³⁾, discretiones⁴⁾ seriabantur⁵⁾ sine metatione⁶⁾, ut domini inter se et domini cum civitate Paderbornensi corrumperentur et discordarent, est penitus inauditum, et si talia omnia noscerem, non referrem, ne posteris daretur materia malignandi. Que omnia patienter dicti domini sustinuerunt, nolentes nisi notorie compulsi aliquid contra tales ordinatorum violentie, ut sepe potuissent, attemptare. Videns dominus, quod sic per multas vexaciones et tribulaciones inflictas non poterat capitulum a suo proposito ammovere, nec eos pro sue voluntatis conceptis⁷⁾ inclinare, tunc tandem de partibus Reni sub annis domini M^oCCCCXXXV in mense Augusto cum 1435 octingentis equis venerat ad castrum Arnsberg, suos ad se convocans, ut aliter non sciebatur, quam quod possessionem vigore incorporationis et unionis propria

¹⁾ auf geraden Wegen.

²⁾ heimliche Maßnahmen, Maßregelungen.

³⁾ Ehrabschneidung. ⁴⁾ Trennung, Spaltung.

⁵⁾ an einander reihen. ⁶⁾ Maß. ⁷⁾ Gedanken, Absichten.

autoritate castrorum et bonorum ecclesie Paderbornensis recipere pretendisset. Sic ultra¹⁾ veniens ad opidum Ruden, ubi milicia sue ecclesie Coloniensis in Westphalia et civitates Sosat, Brilen, Gesike et alie suos cum magna comitia ad ipsum destinarunt²⁾, domini de capitulo hoc percipientes sibi scripserunt unam literam pronam et notabilem, vigore sui iuramenti et confederationis ipsum requirentes, ne quitquam contra ipsos et suos attemperaret, et quod parati essent, de iustitia sibi respondere et facere iustitie complementum, prout hec sepe premissa militie sue et civitatibus suis scripturis suis propalarint. Cum dicti sui nobiles, militia et civitatum amici hec animadverterent et bene ponderabant ipsi quidem, omnes ipsis maturare armaturas³⁾, nequaquam secum volebant tali proposito, Paderbornensem districtum intrare, et ad suum propositum, quod considerabant fundamento carere, concurrere, prout affectabat. Sic tunc Sosatienses erant primi, qui talibus contradixerunt, quos alii facilime sequebantur; unde ipsos ab illo tempore semper odiosos et sibi contrariantes elicitive reputabat, sic quod ex tunc diversa eis obviantia in unum collegit eos impetendo, unde magna dissencio inter eos et eundem dominum oriebatur. Sic quod domini de capitulo dominum decanum, dominum Henricum de Driburg et dominum Ottonem de Twiste, eorum concanonicos, ad civitatem Sosatiensem destinarunt, ut cum ipsis concordarent, ut aut simul cum domino concordiam inirent, aut se mutuo defenderent. Quod Sosatienses renuerunt, ut postea exstant,⁴⁾ penitentia et timore territi, professi. Quod tali solempni proconsuli ibidem domino

1) weiter. 2) abschieden. 3) Die Stelle ist im Original sehr undeutlich, die Lesung armaturas nicht sicher. 4) offenbar werden, offenbaren.

Detmaro de Winden displicebat, qui dixit, quod vellet libentius cum dyabulo concordiam inire, quam sub tali periculo cum domino permanere. Et si concordati tunc fuissent modo, ut prefertur, si ne fallo, optimum finem sine velle domini statim fuissent consecuti. O insaciabilis libido dominandi, que, ut matrem ditares,¹⁾ filiam tradidisti! Non alia quam avaritie es, cuius radix insatiabilis est, et dequanto magis per eam accessit²⁾ de tanto magis sitit, sic quod sententia philosophorum verificatur, qua dicitur: „Cum omnia vicia senescunt, „sola avaricia iuvenescit!“ Quod maxime in proposito verum, cum ecclesia Coloniensis sine Paderbornensi pro tribus episcopis habunde sufficeret, attamen ad eandem talem³⁾ ecclesiam Paderbornensem libenter incorporatam et unitam sibi eatinus retineret. Parcat ei Deus, quod in detrimentum fundatorum hoc presumpsit attemptare!

Quia vero illa sancta venerabilis ac merito extol- **13.**
lenda ecclesia Paderbornensis iuxta illius egregii dicta-
toris et scriptoris vite reverendi et pie recordationis
Meynweri, episcopi Paderbornensis, per beatum Karo-
lum Magnum, imperatorem, sub annis dominice incar-
nationis septingentesimo nonagesimo quinto Westphalis **795**
a fide relapsis et reductis erat gloriosissime fundata,
dotata et in dote augmentata et per XXXIII ierarchas
sive episcopos recta, gubernata et sepius augmentata,
ut puta: illos Hatumarum, Bathuradum, Luthardum,

¹⁾ bereichern, ²⁾ = accrescit. ³⁾ scil. ecclesiam Coloniensem.